

'Onze tijd is uit zijn voegen'

De Hamlet van het Zuidelijk Toneel

Van Hoves Hamlet wordt gekenmerkt door een dramaturgische noodzakelijkheid, maar die noodzakelijkheid wordt niet volledig waargemaakt op de scène, vindt Eddie Vaes.

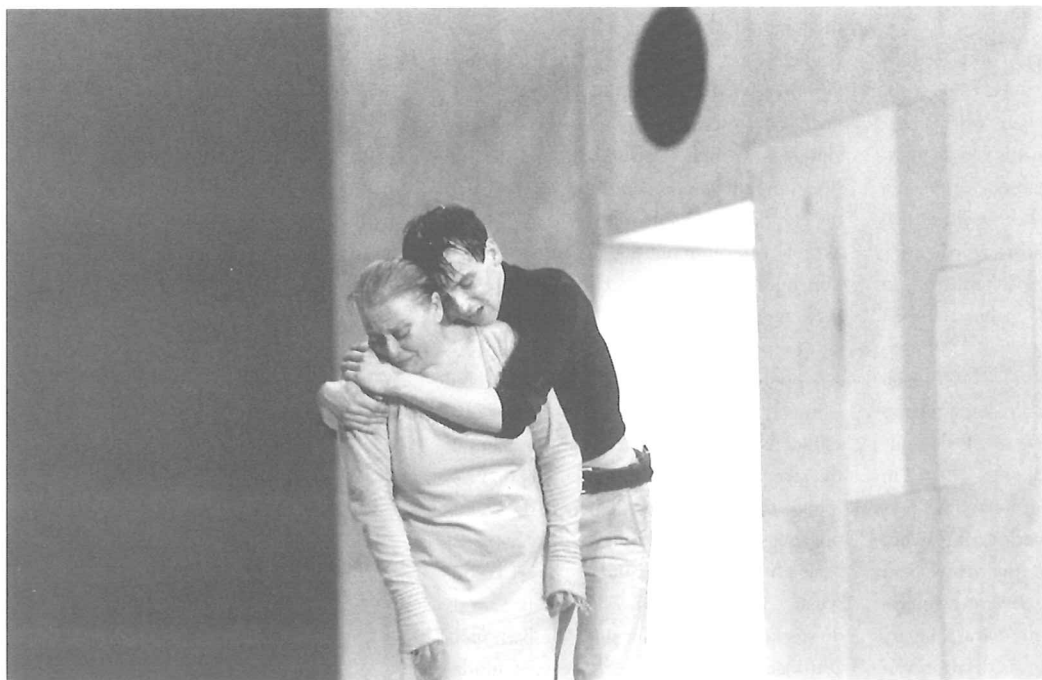
Ivo van Hove regisseerde bij het Zuidelijk Toneel een ambivalente *Hamlet*: mooi om naar te kijken, slechts af en toe interessant om naar te luisteren, maar vooral voorbischietend aan een echte noodzaak om het stuk in deze vorm te spelen. Dat was althans mijn indruk op de première in de Antwerpse Bourschouwburg op 12 juni. Een juweel van een decor, dat wel, maar zodanig overheersend dat er nauwelijks ruimte bleef voor

gevoelens. Nochtans waren Van Hoves noodzaak en bedoelingen sterk en duidelijk: het leven wordt op de drempel van de 21ste eeuw geteisterd door aids, oorlog, corruptie, onverdraagzaamheid, haat en meer van dat fraais. Geen verschijnselen uit een ander werelddeel, maar fenomenen die in onze steden woekeren of in de achtertuin van Europa plaatsvinden. Daartegenover zoeken mensen driftig naar persoonlijke vriend-

schap en liefde of ze schakelen over op kleinschalig feestgedruis om de grote ellende te vergeten.

Onderlinge relaties lopen evenwel nogal gauw op de klippen, omdat de agressieve omwereld daartoe onvoldoende ruimte laat, geen veilige bedding meer vormt voor geluk. Dat alles kom je in Shakespeares *Hamlet* tegen. Hij heeft het over echte mensen, die met elkaar in de clinch gaan en aan elkaar kapot gaan, stelt Van Hove. Bovendien is het stuk een vat vol minidrama's: de burgerlijke tragedie van de familie Polonius, het liefdesdrama van Ophelia en Hamlet, maar ook – vaak onder tafel geschoven – van Claudius en Gertrude. Daarnaast is er een belangrijke doodsthematiek, tot halverwege de jaren tachtig nog een taboe-onderwerp. Aids heeft daar verandering in gebracht. Ander belangrijk thema is de vriendschap, tussen Hamlet en Horatio, maar ook tussen Rosencrantz en Guildenstern. Hier zijn diverse vormen van vriendschap te zien, maar ook hoe ze in een oogwenk in haat kunnen omslaan. Hamlet trekt wat dat betreft zijn grenzen. Als vriendschap niet meer waard is zo genoemd te worden, verbreekt hij ze finaal. Hij vindt dat zijn moeder hem verraden heeft. Niet alleen zijn vader is dood, ook zijn moeder is er dan voor hem niet meer.

Van Hove wilde geen depressieve Hamlet, geen Hamlet die niet tot handelen komt, maar een die zijn gevoelens en twijfels voortdurend duidelijk onder woorden brengt, zoals de jonge generatie die in een no future mentaliteit leeft en toch durft te zeggen wat ze van de wereld vindt. Hamlet durft vragen stellen, twijfels uiten. In het



Zuidelijk Toneel, Hamlet / Keon